

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720-73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon- trakt korting.

DE GOD VAN BETHEL ^{1e stuk}

Ik ben die God van Bethel.

Genesis 13 : 13a

Vader Jacob had het moeilijk en zwaar toen de Heere hem te Paddan-Aram bij zijn kudde op het grondgebied van zijn schoonvader Laban herinnerde aan Bethel. Zijn zelfzuchtige en eigenlievende oom had hem op allerlei wijze het leven bemoeilijkt en ach, wat zou er nu nog worden van de toezeggingen Gods?

Maar nu, in deze bange strijd, komt de Heere tot hem en herinnert Jacob aan Bethel, waar Hij hem had ontmoet, en in zijn ellende goedgunstig was geweest. Ook nu betoont de Heere nog diezelfde trouwe God te zijn, die de nood der Zijnen kent en ze daarin niet verlaat. Hoe ellendig, dwars en verkeerd de Zijnen ook mogen zijn, Hij zoekt ze weer op en redt ze keer op keer.

Ik ben die God van Bethel. O, dat woord klonk als muziek in zijn oren. De Heere laat Jacob weten, dat Hij hem gadesloeg, ook thans, in al zijn zorgen. Hij had alles gezien wat er gebeurd was. Hoe onoprecht Laban tegenover Jacob handelde en hoe hij wel tienmalen zijn loon veranderd had, trots twintig jaren trouwe dienst.

Maar daarover sprak God thans met Jacob niet. Neen, de Heere richt Jacobs blik naar het verleden. Hij doet dat door Jacob te zeggen: Ik ben die God van Bethel. En dan herinnert de Heere Jacob niet aan 't geen Jacob voorheen was en deed, maar aan 't geen God voor Jacob was geweest.

Ik ben die God van Bethel, en dan richt de Heere Jacobs aandacht niet op Jacob, maar op Zichzelf en dan ziet Jacob het verleden onder 't juiste licht.

Hij lag daar te Bethel eenzaam en verlaten in de donkere nacht, terwijl het ook geheel donker was in Jacobs ziel. Maar in die God-verlatenheid, toen zijn door schuld verslagen ziel zich hulpeloos naar God uitstreckte, was de Heere tot hem gekomen in een allerwonderlijkste droom. De hemel had zich boven hem ontsloten. Van de donkere aarde naar de lichtende hemel had Jacob een ladder zien oprijzen en engelen Gods klommen op en daalden neer.

Die ladder had zinnebeeldige betekenis. Zij sprak van de Heere Jezus. Hij is de ware Jacobs-ladder. De God van Bethel, Die, staande op die ladder, Zich openbaarde, was die God, Die zondaren opzoekt door en in Christus, de Middelaar Gods en der mensen.

En hoe heeft toen Gods woord en belofte Jacobs ziel gegrepen, toen de Heere kwam te spreken van Zijn zegen, toen die God aller genade sprak van Zijn veilige leiding en bewaring van hem te behoeden overal waar hij zou heentrekken en toen de Heere hem voorstelde een rijke uitkomst als Hij hem zou wederbrengen tot deze plaats.

Het verwondert ons niet, dat Jacob uitroept, na zulk een verrassende tijding bij zulk een onverwachte ontmoeting: hoe vreselijk is deze plaats; de Heere is aan deze plaats en ik heb het niet geweten.

Welnu, twintig jaar zijn na die Godsontmoeting voorbij gegaan en nu is de tijd vervuld dat Jacob zal wederkeren en wederom openbaart Zich

de Heere aan hem met de woorden: Ik ben die God van Bethel. Met andere woorden: o Jacob, Ik ben nog diezelfde God, die Ik altijd voor u ben geweest! Ik de Heere wordt niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet ver-teerd.

O ja, buiten de Heere verandert er alles. Er is niets bestendigs hier beneden. Maar als wij door genade in het geloof mogen zien op Hem, Die zegt: en Uwe jaren nemen geen einde. Dan mag onze ziel, temidden van alle beroering, rusten in Hem, Die ons in de nood heeft bezocht. Hij vergeet het geroep Zijner ellendigen niet, noch het gekerm der nooddruftigen.

Nu gaat het maar om de vraag, lezers, of ook wij kennen de nacht der verlorenheid en schuld, waarin de Heere in de nood onzer ellende is afgedaald.

Zo niet, dan leven wij nog buiten de Heere, zonder kennis Zijner genade. Hoe droevig en donker dan, nog geheel voor eigen rekening te liggen. Dan zal het einde zeker tot verderfenis zijn. Daarom nog roept de Heere u, door het woord dat gij nu leest. Nog wil Hij Zich aan zondaren en schuldigen openbaren. Onttrek uw ziele dan niet ten verderve, maar val Hem te voet, die u nog redden kan.

Bethel! Het woord, dat betekent „huis Gods” heeft dan ook zulk een liefelijke klank voor allen, aan wie God de Heere wel eens is verschenen. Daar, waar God Zich aan u openbaart; daar, waar Hij tot u spreekt, u vertroost, u sterkt tot de goede strijd; daar, waar Hij u voorkomt met Zijn rijke beloften, daar hebt gij een Bethel! Daar is ook voor u oorzaak om in verwondering uit te roepen: Dit is niet dan een huis Gods en dit is de poort des Hemels!

O, die Bethels, die plaatsen, waar God uit eeuwige vrije ontferming af daalde in uw nood, waar gij Hem in Zijn liefde en genade hebt mogen ontmoeten, zij zijn u zo dierbaar! O, die Bethels, waar God de Heere tot uw ziele sprak en aan u dacht, ja uw ziele liefelijk omhelsde. O, 'k zal Hem nooit vergeten, Hem mijn Helper heten, al mijn hoop en lust!

De God van Bethel zocht en roept het ellendige en nooddruftige. Wat is dat een wonder van erbarming. Is het niet om onder weg te zinken, als gij, nietig, zondig mensenkind, wordt verwaardigd tot zulk een Bethels bezoek van die hoge, heilige, rechtvaardige God?

Waarom is 't op mij gemunt, daar zovelen gaan verloren, wien Gij geen ontferming gunt?

't Is vrije gunst, die eeuwig U bewoog!

Ds. N. de Jong.

DE SCHEPPING DER SOORTEN

Als bijlage treft u bij dit blad aan een overdruk van een artikel van Dr. J. H. van der Horst te Nieuw-Amsterdam uit het september - nummer van TOT VRIJHEID GEROEPEN.

We hebben vroeger artikelen opgenomen naar aanleiding van het boek van Prof. Rehwinkel: „De Zondvloed”, dat toen veel belangstelling trok. Later verscheen er een Nederlandse vertaling van een boek van Prof. Frank Lewis Marsh, onder de titel: „De Schepping der soorten”.

Dr. A. Ruiter gaf daar een kritische beschou-

VAN DE ADMINISTRATIE

Gaarne hadden wij geschreven, dat alle abonnees, die een herinneringskaart tot betaling ontvingen, spontaan hadden betaald, maar helaas, velen hebben nog niet aan ons verzoek voldaan. Hoort U onder hen? Kom, stel het niet langer uit, maar neem even de moeite om te gireren, opdat niet één achter blijve. Wij blijven uitzien.

Hiertegenover waren er ook verblijvende berichten door te geven. Verschillende abonnees zonden ons een extraatje, in zijn geheel f 148,50 w.o. een gift van f 50,- uit Gr.-A. Hartelijk dank daarvoor. Tevens konden wij weer een zes-tal nieuwe abonnees noteren, zodat de open gevallen plaatsen weer gevuld konden worden. Tenslotte blijven wij „Bewaar het Pand” bij al onze abonnees aanbevelen.

Adm. adres „Bewaar het Pand”: Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, Giro no. 70.43.50.

P.s. Hartelijk dank aan hen, die mij de juiste adressen toezonden. Zie „Bewaar het Pand” van 4 oktober jongstleden.

v. d. L.

VAN DE REDACTIE

Een theologisch student te Apeldoorn, trouw lezer van ons blad, zou graag in het bezit komen van deeltjes van de z.g. Korte Verklaring en van preken uit de series Van Recht en Genade en Uit de Levensbron en eveneens van oude jaarboekjes. Zijn er lezers van ons blad, die een of ander hiervan beschikbaar heeft? Laat men dan even aan mij bericht zenden, met vermelding van de voorwaarden. Ik zie belangstellend uit.

B.

wing over in „De Wakker”. Dr. van der Horst verdedigt het werk van Prof. Marsh. We achten het van belang, dat onze lezers daar kennis van kunnen nemen. Dit is ook voor onze studerende jongeren van betekenis.

We konden vrij goedkoop de nodige overdrukken verkrijgen, maar we moeten toch rekenen op een bedrag van ongeveer f 300,— aan druk- en bijkomende kosten. Een lid van een onzer kerken in Friesland, lezer van Tot Vrijheid Geroepen, (nog) niet van ons blad, verklaarde zich al bereid om een bijdrage van minimaal f 25,- in deze kosten te verlenen. Hij zal deze bijdrage storten op postrekening 652422 ten name van Ds. G. Blom te Meerkkerk. Wellicht zijn er anderen, die ook iets willen bijdragen om te voorkomen, dat de kas van Bewaar het Pand door het zenden van de overdrukken wordt bezwaard. Men kan dan iets storten op genoemde postrekening. Mocht er wat meer gestort worden dan voor deze extra uitgaven nodig is, dan komt dat de kas van „Bewaar het Pand” ten goede.

In een volgend nummer hopen we nog even terug te komen op de uitgave van TOT VRIJHEID GEROEPEN.

B.

Besprekingen van de Heilige Oorlog

51

Met grote vreugde en heerlijke geschenken had vorst Immanuël Mensziel verblijd door haar te stellen in het licht van Zijn vriendelijk aangezicht. Het licht van de Vader der lichten straalde door alles heen zodat alle angst voor Koning El-Schaddai was teniet gedaan. Delend in de zalving van de Heilige Geest werd de stad als

van dag tot dag bevestigd in de staat der genade. Ja, door deze heerlijke verzegeling mocht zij delen in de verzekering deelgenoot te zullen worden van de eeuwige zaligheid.

En toch is de Vorst die in de naam van Zijn Vader in deze stad Zijn bediening zo heerlijk gemaakt had, in Zijn liefde gekrenkt. Door zorgeloosheid werd men de wereld gelijkvormig in biddeloosheid, zodat de vernieuwing van het gemoed niet gezocht werd om Gods wil kinderlijk te betrachten.

Naar recht had de Vorst zich ineens kunnen onttrekken toen Mensziel met Vleselijke Gerustheid avondmaal kwam te houden, zodat Hij niet meer te vinden was, maar dat deed Hij uit kracht van Zijn liefde tot haar niet.

Hij kwam eerst aanstalten te maken om terug te keren naar Zijns Vaders hof, opdat de stad het kwade en de schade van haar vleselijke zorgeloosheid zou leren bekennen en bewenen.

Terwijl de Vorst nog in Mensziel was hield Hij Zich wat meer verborgen en teruggetrokken, dan Hij tevoren wel gedaan had.

Zijn toespraken, wanneer Hij nu in hun gezelschap kwam, waren niet zo vriendelijk en gemeenzaam als eertijds.

Hij zond hun nu niet meer zulke heerlijke en zielsverkwikkende gerechten van Zijn tafel als Hij in vorige dagen gewoon was te doen.

Als zij zo nu en dan eens bij Hem kwamen om Hem te bezoeken gelijk zij nog wel deden, zo konden zij Hem niet zo gemakkelijk te spreken krijgen als voor dezen. 't Gebeurde nu wel dat ze tweemaal kloppen moesten en dat Hij Zich hield alsof Hij het niet aanstonds bemerkte had, terwijl Hij tevoren als Hij naar hun voetstappen hoorde, ogenblikkelijk opstond en halverwege tegemoet liep om hen aan Zijn hart te drukken. Zie, zo gedroeg zich Immanuël nu jegens hen. Trachtte hen door dit Zijn gezag tot inkeer en nadenken te brengen. Maar ach, het werd niet opgemerkt daar Mensziel door haar zorgeloosheid al lusteloos geworden was. De lust om het licht van Zijn vriendelijk aangezicht te zoeken, begon steeds meer te verflauwen, terwijl Mensziel het zo duidelijk ervaren had de lust van Zijn ogen te zijn.

Immanuël ging dus op een bedekte en heimelijke wijs zich onttrekken. Hij begaf zich eerst van Zijn paleis naar de poorten van de stad en zo ging Hij heen van Mensziel af, opdat de stad tot bezinning zou komen door schuldbesef getroffen, om Hem met ernst en droefheid te zoeken.

De heer Vrede Gods, u weet het wel dat hij een man was van grote betekenis in de stad, legde zijn ambt terstond neer. Wilde van wege de smaad Immanuël aangedaan zijn ambtelijke bediening in Mensziel niet langer waarnemen. Hij ging over dit gedrag van de stad in rouw, kon het niet verdragen dat deze beledigingen zijn Heer werden aangedaan.

Maar ook dat hielp niet. Het gemis van het zoet en zacht geruis, dat de vrede Gods in de stad verspreidde, werd niet beseft en nog veel minder beweend. De adem van Vleselijke Gerustheid had de stad van alle kanten al dermate bedwelmend, zodat het vertrek van hun Vorst hen niet aandeed, en dus niet tot inkeer bracht.

't Gebeurde nu op zekere tijd, dat deze mijnheer Vleselijke Gerustheid wederom een maaltijd aarichtte in de stad Mensziel om haar te belagen. En dat, alsof het was een gaan in de weg van Vorst Immanuël daar geestelijke feestmaaltijden door Hem waren ingesteld.

Nu was er ook een mijnheer Vreze Gods in Mensziel, iemand, die nu niet veel achtting genoot, hoewel hij in vorige tijden hoog in aanzien stond. De hoogste levenswijsheid die is in het haten en laten van het kwade om het goede te doen, werd door hem verkondigd. Hij was zeer stipt in het dienen van de Vorst en dat tot eer van Koning El-Schaddai. Was derhalve zeer afkerig van alle vleselijke gerustheid, daar de heilige activiteit van het geloof hem alleen behaagde.

Maar Vleselijke Gerustheid dacht ook hem machteloosheid te slaan gelijk hem dat bij veel burgers van de stad al gelukt was. Daarom werd hij ook met zijn vrienden en geburen op het verzocht.

Toen nu de bepaalde dag daar was ging ook hij met de rest der genodigden daarheen. Aan de tafel gezeten, aten en dronken zij met elkander en maakten goede sier, behalve alleen deze edele

gast de Vreze Gods. Hij zat er bij of hij vreemd was zonder te eten of te drinken of enige vreugde te bedrijven.

Nauwelijks merkte Vleselijke Gerustheid dit op, of hij sprak hem aldus aan: „Mijnheer Vreze Gods, zijt gij niet wel? 't Is of uw lichaam of uw gemoed kwalijk gesteld is, misschien schort het u wel aan beide. Het spijt ons voor u dat ge met ons geen feestvreugde kunt bedrijven. Ik heb voor u tot bevrijding van deze neerslachtigheid een hartsterking van de heer Vergeet-het-Goede. Zo ge slechts een druppel daarvan neemt zult ge u spoedig lustig en opgewekt gevoelen en volkomen geschikt voor dit vrolijk gezelschap.”

Maar de goede oude edelman antwoordde met beslistheid des harten: „Ik dank u voor uw beleefdheid. Doch uw hartsterking zal ik niet gebruiken. Liever spreek ik een woord tot de ingeborenen van Mensziel.” „Oudsten en voornamesten van deze stad, 't komt mij zeer vreemd voor u dus blijde en lustig te zien, terwijl ge in zulk een beklagelijke toestand zijt.”

Aan deze plaats is de Vreze Gods de enige die de moed heeft tegen al die vleselijke godsdienstigheid te getuigen. Een kwaad waartoe de oprechte burgers van de stad gekomen zijn door de zonde en nalatigheid. Het zoeken van de Vorst om te zitten aan Zijn voeten, werd allengskens steeds meer verzuimd. En eindelijk kon men het met wat uitwendige godsdienst stellen, wat het nieuwe leven der genade deed kwijnen. Een beklagenswaardige toestand daar de stad er zich door beroofd heeft van haar wettige regering en de rechte bescherming. Laat ons de vermaningen van de Vreze Gods biddende ter harte nemen.

Nijkerk.

R. Kok.

Naar de katechisatie

142.

VAN GODS WET.

Het vierde gebod.

Dit gebod van Gods Wet is het SABBATHS-GEBOED: „Gedenk den Sabbatdag, dat gij dien heiligt.”

Nu hebben wij reeds bij het begin onzer lessen, de 13e, 14e en 15e les, het Sabbathsgebod besproken. Het was nog wel niet aan de orde, maar omdat men toen mij vroeg, hierover één en ander te zeggen, hebben we dit gedaan. Het betrof iemand, die met enkele vragen zat in verband met haar kinderen.

Wie deze nummers nog bezit, kan die erop nalezen. Voor wie ze niet meer heeft, willen we enkele zaken daaruit nog eens onder de ogen zien.

De vraag naar de betekenis van het Sabbathsgebod is niet nieuw, maar was in oudere tijden aan de orde. Denk slechts aan de strijd hierover tussen de Voetsianen en de Coccejanen. Het betrof de twistpunten, wat op Zondag niet mocht en wat wel mocht gedaan worden.

Er zijn nu aan de dag van vandaag beschouwingen over het vierde gebod, die geheel afwijken van het karakter en de aard van de Zondag, omdat men de Wet des Heeren, de zedewet, de tien geboden betreft bij de schaduwwachtige of ceremoniële wetten, die alle vervuld zijn in Christus en voor ons geen NORMATIEVE waarde meer hebben, d.w.z. om ze nog te onderhouden, zoals b.v. het brengen van dierenoffers, Levitische reinigingen enz. We hebben hierop trouwens al gewezen.

Uit dit standpunt vloeit voort, dat men er totaal geen bezwaar in ziet, om 's Zondags ook niet-noodzakelijke arbeid te verrichten of te reizen met een openbaar vervoermiddel. Heel wat dominees gaan rustig per trein naar een gemeente, die zij dan moeten dienen. En wie nog stipt de Zondag wil vieren, zoals onze voorouders steeds hebben gedaan, is vandaag: wettisch! Christus heeft immers de Wet vervuld. En metterdaad is dat zo. Gods kind kan ook wel eens z.g.n. „wettisch” gesteld zijn. Maar overigens: Gods kind begeert wel „wettelijk” te leven, namelijk in deze zin, dat het zijn leven wenst te richten naar Gods Wet als RICHTSNOER of LEEF-REGEL DER DANKBAARHEID, volgens ook Zondag 34 van onze Heidelberger. Ook dit hebben we besproken.

Nu zijn er echter wel enkele bepalingen in het vierde gebod, zoals de Heere Israël die gaf, wel-

ke in de Nieuw Testamentische bedeling niet meer van kracht zijn. O.a. het houden van de Sabbath op ZATERDAG, de zevende dag. Verschillende sekten handhaven de zevende dag als Sabbath.

Dat Israël de zevende dag moest onderhouden als Sabbath hield verband met de aard van de O.T. bedeling, zij wees enerzijds terug naar de Schepping en anderzijds naar de komst van Christus. De orde was toen: eerst werken en dan de rust, als heenwijzende dus naar het Verlossingswerk van Christus, dat EERST moest volbracht worden en wat volbracht is.

En is het niet een zeer opmerkenswaardige zaak, dat Christus op de eerste dag der week uit het graf is opgestaan en Zich aan de Zijnen openbaard heeft? Daarom is nu de orde voor de kerk des Heeren: vanuit de rust de dagelijkse arbeid te verrichten. De eerste christenen van de N.T. kerk hebben dit aangevoeld en begrepen. Men kwam al vroeg samen op de Dag des Heeren, die eerste dag der week. Zie Handelingen 20:7.

Men werpt echter tegen, dat er nergens in het Nieuwe Testament een bevel staat, dat de Sabbath op Zondag moet gehouden worden. Dat is waar, maar zulks was ook niet nodig. De Heilige Geest liet een en ander de gelovigen verstaan aangaande deze N.T. orde. En het is in feite zo, dat zij, die nog aan de zevende dag willen vasthouden, het volbrachte werk van Christus verloochenen!

Zo staat er ook geen nadrukkelijk bevel, dat KINDEREN gedoopt zullen worden. Onze vaders hebben in het doopsformulier opgemerkt, dat de Doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen. Waaruit hebben zij dit afgeleid? O.i. mede uit Colossenzen 2:11 en 12, waar sprake is van de besnijdenis en de doop.

Om nog even terug te komen op de tegenwerping, dat er geen opdracht is gegeven door den Heere in het Nieuwe Testament aan Zijn kerk, dat de Sabbath nu op Zondag dient gehouden te worden, zo zij opgemerkt, dat zulks de Heere ook niet heeft gegeven ten opzichte van de andere ceremoniën, om die namelijk niet meer te onderhouden. Paulus heeft juist zeer scherp het Judaïsme veroordeeld, dat bleef vasthouden aan de onderhouding zoals van de besnijdenis.

Wel, zegt men, is het dan niet duidelijk, dat het vierde gebod vervuld is en daarom niet behoeft onderhouden te worden?

Maar dan zeggen we positief ja, toch wel! Al is het schaduwwachtige nu vervallen tot onderals „morele Wet” is zij

en geldend voor alle tijden en voor ieder, omdat zij uiteindelijk rust in de SCHEPPING. Hierover willen we nog iets zeggen in een volgende les, als een zeker resumé van de vroegere lessen in blad.

Alleen dit nog. Wat bepaalde de Nationale Synode van Dordrecht?

Het volgende over het vierde gebod:

1. In het vierde gebod is iets ceremonieels en iets
2. Ceremonieel is geweest de rust van de zevende dag.
3. Moreel, dat een zekere, gezette dag de godsdienst zij toegeëigend en daartoe zoveel rust, als de godsdienst en de heilige betrachtting daarvan node is.
4. De christenen moeten de Zondag volmaaktelijk heiligen.
5. Deze dag is in de oude Katholieke Kerk altijd onderhouden geweest.
6. Op die dag moet men rusten van alle slaafse arbeid (uitgezonderd die de liefde en de noodzakelijkheid vereisen) mitsgaders alle reculatien, die de godsdienst verhinderen.

Ook URSINUS, één van de Godzalige opstellers van onze Heidelbergse Katechismus, keert zich scherp tegen hen, die de heiliging van de Sabbathdag houden voor JOODSE overblijfselen.

Wat is de Sabbathdag, de dag des Heeren, voor u, gel. lezer(es)?

E.

v. l.

Genesis 2 en 3

16.

Verder schrijft prof. Oosterhoff over De Zonde en haar gevolgen.

Volgens hem begint de zonde bij de begeerte.

Moeten we de zonde in haar eerste begin niet zien in twijfel en ongelooft? In principe was de vrouw al ongehoorzaam, toen ze met de slang, ging spreken. Ze kende de aard van de slang, maar heeft er geen acht op geslagen, dat hij sprak in strijd met zijn aard. Zij hield niet aan God vast en daarom oordeelde zij over het spreken van de slang verkeerd.

Calvijn zegt in zijn Commentaar het volgende: **6. En de vrouw zag.** Deze onreine en met het vergif der begeerlijkheid besmette blik van Heva, was de voorbode en 't bewijs van een onzuiver hart. Te voren had zij den boom goed kunnen aanzien, zonder dat enige lust tot eten haar gemoed raakte. Het geloof toch, dat zij bezat in Gods Woord was de allerbeste bewaker van 't hart en de zinnen. Nu, nadat het hart van 't geloof en de gehoorzaamheid aan het woord is afgevallen, bederft het tegelijk alle zinnen, en de verkeerdheid is door alle deelen, zoowel van de ziel als van 't lichaam, verspreid. Dit is dus het teken van den goddeloozen afval, dat de vrouw den boom goed oordeelt tot spijs, dat zij begeerig zich vermaakt in zijn aanblik, dat zij zich wijs maakt, dat hij begeerlijk was, om verstand te bekomen, terwijl zij tevoren honderden malen met vrijen en bedaarden blik hem was voorbijgegaan. Want nu de teugel is afgeworpen, wordt zij driest en onmatig geslingerd in het gemoed, en het lichaam sleept zij met zich tot dezelfde bandeloosheid."

We geven nu weer het woord aan prof. Oosterhoff: „Terwijl ze keek naar de verboden boom, zag ze hoe mooi de boom was en hoe lekker haar vruchten er uitzagen en ze begeerde ervan te eten „om daardoor verstandig te worden” (vs. 6). Uit het laatste blijkt, dat de boom geen gewone boom was en dat de vruchten van de boom geen gewone vruchten waren. Door het eten daarvan kon men „verstandig worden”. Ik wees er reeds op, dat het hebr. woord ook betekent „succes hebben”. Dat is het ideaal van de vrouw om vooruit te komen, zelfstandig en autonoom te worden, als God te zijn. Dat is het wezen van de zonde: los van God te wezen, vrij te zijn, in ongeboden autonomie zelf uit te maken wat goed is en wat kwaad. Zonde is ten diepste rebellie tegen God. De begeerte van de vrouw richtte zich niet slechts op een of andere vrucht. Terrecht zegt Aalders: „Die kennis van goed en kwaad, waarvan de slang gesproken had, lachte haar toe. Dan zou ze „als God wezen”, met Hem gelijk staan, niet aan Hem onderworpen zijn”. Haar begeerte voerde tot de daad."

Tot zover de schrijver. We willen een paar aantekeningen maken. Volgens prof. Oosterhoff is de boom geen gewone boom en zijn de vruchten van de boom geen gewone vruchten. Zijn er buitengewone bomen of was er een buitengewone boom? Was het dan wel een boom? We krijgen zeer sterk de indruk, dat we hier te maken hebben met inlegkunde. De schrijver is uitgegaan van een bepaald uitgangspunt, namelijk van de symbolische weergave van wat eens in het begin van de mensheidsgeschiedenis — is dat iets anders dan het begin van de wereldgeschiedenis? — heeft plaats gehad en lijkt nu wel alles daaraan te willen aanpassen. Wat we hierboven van Calvijn hebben aangehaald bevredigt meer. Bij de uitleg van prof. Oosterhoff komen we gemakkelijk tot de conclusie, dat in wezen God de oorzaak is van de zonde, want Hij heeft een boom geplant met vruchten, die verstandig maken, die de mens er toe brengen zelf uit te maken wat goed en kwaad is.

De vrouw begeerde van de boom te eten „om daardoor verstandig te worden”. Tevoren had ze de boom ook gezien, zonder enige zondige neiging. Ze wist wat het eten van de vrucht van de boom zou meebrengen. Toen ze ging luisteren naar de slang zag ze de boom anders; „om daardoor verstandig te worden” is te verklaren uit haar zondige gedachtengang en haar gevallen staat. Evenals elk mens voortdurend de zonde onjuist beoordeelt, wanneer de zonde in haar verlokkenende kracht op hem afkomt.

We hebben al bij de beschouwing van wat prof. Oosterhoff zegt over de boom des levens een en ander opgemerkt over de betekenis van deze boom. We vonden in de naamgeving nauwe verbinding tussen het teken en de betekende zaak, zoals die er ook is bij de sacramenten van doop en avondmaal. Ook bij de boom der kennis, des goeds en des kwaads moeten we voor ogen houden, wat de Heere Zelf aan het eten van de vrucht ervan verbonden heeft. Dan blijft de

boom een boom, zoals de Schrift dat vermeldt en dan blijven de vruchten gewone vruchten, maar dan spreekt God door die boom. Dat is het proefgebod, al wil prof. Oosterhoff van die gedachte af. En dan spreekt ook de mens door de daad, wanneer hij ondanks het verbod toch van de vrucht van die boom eet.

We hebben dus ook hier kritiek op de voorstellingswijze van de schrijver. Er is uiteraard veel waarmee we kunnen instemmen, zowel in wat we uit het boek aanhalen en in wat we laten rusten.

B.

Schriftuurlijk-bevindelijk

7.

Naar aanleiding van het vorige stuk, waarin opgenomen een artikel, dat J. D. indertijd in een plaatselijk kerkblad schreef aangaande zijn zienswijze ten aanzien van „Bewaar het Pand”, kregen we een artikel, waaraan we hier gaarne plaats geven. Het luidt als volgt:

EEN WEKKER DIE HET NOODZAKELIJKE GELUID VERSTERKT !

Als trouw lezer van Uw blad en predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerken, moet mij toch echt iets van het hart n.a.v. een artikel van J. D. uit een plaatselijk contactblad van een onzer kerken, dat in het nummer van 4 oktober j.l. van „Bewaar het Pand”, in zijn geheel werd overgenomen.

Afgezien nog van de toon waarin dit artikel is gesteld, maak ik ernstig bezwaar tegen allerlei uitdrukkingen die m.i. een scheve voorstelling van zaken geven over de bedoeling van Uw blad. Eerlijkheidshalve moet ik bekennen, dat ik tot nog toe niet persoonlijk aan de Bewaar het Pand-toogdagen heb deelgenomen. Doch dat neemt niet weg, dat ik in grote lijnen de gedachten die in Uw blad steeds benadrukt worden, van harte onderstreep.

Voorop zij gesteld, dat het niet mijn bedoeling is om op alle onderdelen van het bewuste artikel in te gaan. Het is juist wat ds. B. schreef als kort commentaar: „Uit zo'n artikel blijkt opnieuw, dat de verschijning van ons blad, enz. verantwoord en noodzakelijk zijn”.

Allereerst dan het begin van het artikel, waar een uitleg wordt gegeven van 1 Tim. 6 vers 20, naar aanleiding waarvan de schrijver onderscheid maakt tussen terminologie en wezenlijke dwaalleer. De schrijver is van mening, dat de verschillen in onze kerken louter en alleen zouden berusten op onderscheid in terminologie. Dit blijkt trouwens ook uit de rest van zijn artikel. Als dit laatste inderdaad waar zou zijn, dan zou het bestaan van een blad als Bewaar het Pand wellicht niet nodig zijn. Maar, als ik de vrienden van Bewaar het Pand goed begrijp, dan gaat het hen inderdaad om bepaalde dwalingen die men heden ten dage binnen onze kerken signaleert. En dan is te denken aan de idee die in prediking en pastorale bearbeiding uitgaat van een verondersteld geloof, of van een geloof dat louter en alleen een acte van de gelovige zou zijn. Welnu, dit is **geen kwestie meer van een verschil in terminologie**, maar dat is een **principiële onderscheid** in visie op de gemeentebeschouwing, die uiteindelijk ook weer te maken heeft met een diepgaand verschil in visie op het Genadeverbond. Ik dacht, dat de vrienden van Bewaar het Pand signaleren, dat in onze kerken het levensgrote gevaar aanwezig is, dat bij de visie op het Genadeverbond de nadruk **te veel** valt op het woord **Verbond**, en **veel te weinig** op het woord **Genade!** Daarom is de bedoeling van de vrienden van Bewaar het Pand, dunkt me, niet om alles bij het oude te houden omdat het oud is (al denken sommige mensen dat wel), maar dat zij als Christelijke Gereformeerden willen vasthouden aan het oude beginsel van de Afscheiding, waarbij in prediking en pastorale bearbeiding in sterke mate rekening werd gehouden met wat de Kerk der Reformatie heeft beleden, met name in de Dordtse Leerregele. Dit rijke belijdenisgeschrift komt hoe langer hoe meer in het vergeetboek. Het zou daarom best wel eens mogelijk kunnen zijn, dat wij als Chr. Gereformeerden al een heel eind op weg zijn om wat onze Verbondsbeschouwing betreft, Remonstrants te worden, waarbij het Verbonds-kind nog wel opgeroepen wordt tot geloof en bekering, maar waarbij de verantwoordelijkheid van de mens in de Verbondsrelatie met de HEE-

RE zo eenzijdig wordt benadrukt, alsof het aan de mens zelf alleen zou staan om te geloven of niet te geloven.

Op die manier wordt er ernstig **tekort** gedaan aan het **Evangelie van vrije genade!** Het Evangelie wordt zo versmald tot een nieuwe wet. Dan is het ook geen wonder, dat ellende- en zondekennis steeds minder worden gepreekt en beleefd en dat er zoveel nadruk wordt gelegd op de aktiviteit van de Kerk naar buiten. Goed begrijpen! De mens is zelf verantwoordelijk! En we hebben een roeping t.o.v. de wereld om ons heen! Maar: Eerste voorwaarde bij alles is, dat wij de zaken Schriftuurlijk en confessioneel zien. Er is een **bijzondere werking van de Heilige Geest nodig** om ons daar te brengen! En dat moet in de prediking en pastorale bearbeiding en alle activiteiten op kerkelijk terrein duidelijk uit de verf komen.

Conclusie: Het blad Bewaar het Pand is dan ook beslist geen anti-Wekker die zich polariserend zou willen opstellen, maar een wekker met een kleine w die het noodzakelijke geluid versterkt, opdat wij wakker zouden worden en waakzaam zijn!

Dr.

C. B.

In een begeleidende brief schijft deze predikant, dat het een persoonlijke ontboezeming is, die hem bij het lezen van het nummer van „Bewaar het Pand” van het hart moest. U ziet maar wat u er mee doet. Zo schrijft hij. Hij kan uit de opname in dit nummer zien, wat we ermee gedaan hebben.

Nu zo toch het stuk van J. D. weer te sprake komt, willen we een paar opmerkingen maken. J. D. schrijft maar wat. Hij uit beschuldigingen die hij niet kan bewijzen. In de Schrift worden er ook zulke gevallen vermeld. Dat kwam voort uit vijandschap tegen Christus en Zijn werk. Hier in de classis zei indertijd een predikant: ik lees „Bewaar het Pand” niet, maar ik doe er ook geen aanval op. J. D. leest het blad niet en doet er wel een aanval op. We zouden hem in overweging willen geven om alle tot nu toe verschenen nummers van ons blad nauwkeurig na te lezen en ook zich op de hoogte te stellen van wat er op de ontmoetingsdagen is gezegd. Er zijn nog wel banden, waarop het gesprokene woordelijk is vastgelegd. Hij zou ook kennis behoren te nemen van de statuten van de gelijknamige stichting, waarin de uitgave van het blad en het houden van ontmoetingsdagen is geregeld.

Als J. D. een man is zal hij dat moeten doen. Hij heeft de vrienden van „Bewaar het Pand” aangeklaagd. Hij zal zijn beschuldigingen waar moeten maken. We zijn ervan overtuigd, dat hij dat niet kan. Laat hij dan zo ridderlijk zijn om te erkennen, dat hij heeft gefaald, dat hij zich niet door een recht beginsel heeft laten leiden. Dat zal dan ook de erkenning inhouden, dat het maar niet om bijkomstige dingen gaat, maar om wezenlijke zaken.

We wachten met belangstelling de reactie van J. D. af.

B.

Voor de jeugd

VOOR DE JEUGD

Beste Jongelui!

Gideon 11 (Richt. 6 : 14 v.v.)

Het is al een poosje geleden, dat we over Gideon hebben geschreven. Jullie zullen het je nog wel herinneren en anders moeten jullie de voorgaande artikelen nog maar eens nalezen, om de draad weer te pakken te krijgen. Gideon was bezig om tarwe te dorsen bij de wijnpersbak. De Engel des Heeren brengt hem een bezoek. Dat is een wonder van genade. Hij krijgt een rijke belofte: De Heere is met u, gij strijdbare held! Doch Gideon kon dat zo maar niet geloven. Hij hoorde nog tot dat soort, dat het geloof niet meedraagt in de zak, zoals er tegenwoordig zo velen zijn. Ze hebben het altijd bij de hand. Alleen als ze het nodig hebben, ontbreekt het hun. Het is natuurlijk niet de bedoeling om daarmee het ongelooft goed te praten. Want het ongelooft is en blijft zonde. Ja, het is zelfs de grootste zonde die er is. Maar die verstand van zaken heeft, weet hoe taai dat verschrikkelijke ongelooft is. Ik hoop dat jullie er ook last van hebben. Ja, last van je ongelooft. Want velen hebben daar geen last van. Ze leven er rustig onder.

Het wordt eenvoudig gekonstateerd: We zijn nu eenmaal ongelovig, en daarmee uit. Je doet er immers toch niets aan. Kijk, iemand die last van z'n ongelof heeft redeneert also niet. Die komt er mee in het verborgen terecht om het de Heere te belijden en om te vragen, of Deze toch het geloof in het hart wil werken, daar het zonder geloof onmogelijk is en blijft om de Heere te behagen.

Gideon gaat zijn klachten de Heere voorleggen. De Midianieten vervullen het land. Dat zijn de vijanden. Ja, zo kan het nog wezen. Hebben jullie er ook wel eens moeite mee, dat de vijanden het land vervullen, het land van je leven namelijk? Ik hoop dat jullie begrijpen wat ik bedoel. Alles wat Gode vijandig is, de duivel, de wereld en het eigen boze vlees kunnen zo de kop op steken in je hart. Je zoudt het anderen niet durven te vertellen, dat je zonden met je omdraagt die meer dan verschrikkelijk zijn. En wat je ook doet, het gaat maar niet over. Het lijkt wel hoe meer of je strijdt, hoe erger het wordt. Je denkt: Verlost word ik nooit! De Heere heeft mij vergeten, de Heere hoort niet, Hij bemoeit Zich met mij niet.

Als jullie zo denken, wat ik heel goed kan begrijpen, wordt dan niet moedeloos. Want de Heere hoort het wel en Hij ziet het wel. Op Zijn tijd zal Hij Zijn heil doen zien. En wanneer is het nu des Heeren tijd? Dat is ook een vraag. De klok van God loopt anders dan die van ons. Het is des Heeren tijd, wanneer het het meeste dient tot Zijn verheerlijking.

Na alle klachten die Gideon geuit heeft, gaat de Heere niet weg, met de verzuchting dat er met die Gideon toch eigenlijk maar weinig of niets te beginnen is. Neen, Hij keert Zich naar hem toe. Wat is de Heere toch goed. Hij keerde Zich tot hem. Het kontakt ging in het begin van de Heere uit. Het gaat ook bij de voortduur van de Heere uit. Hij is in alles de Eerste en Hij blijft ook steeds weer de Eerste. Dit mag wel als een voortdurende wonder worden beschouwd. Want als de Heere niet de Eerste was en bleef, er kwam nooit iets van terecht, bij niemand.

De Heere zeide tot hem: Ga heen in deze uw kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen: heb Ik u niet gezonden? vs. 14. Het zal jullie duidelijk zijn, als de Heere zegt: Ga heen in deze uw kracht..., dat daar niet mee bedoeld wordt, de kracht die Gideon nu openbaart. Want hij vertoont veeleer het beeld van iemand die helemaal geen kracht heeft. Het gaat over de kracht die de Heere hem geven wil, en die Gideon ervaren zou, wanneer het geloof maar bij hem doorbrak. Maar daar zit het nu net nog op vast. De Heere had tegen hem gezegd: De Heere is met u, gij strijdbare held. Nu als de Heere met hem zou zijn, dan kon hij rustig ten strijde trekken. Maar zolang hij dit niet ten volle geloofde, zolang bleven de bezwaren. Dat ongelof moet ook worden weggenomen. Zo-

lang dat niet gebeurt, blijven de vijanden het land vervullen. Dat Gideon nog niet ten volle geloven kon, komt openbaar in hetgeen hij nog meer aan bezwaren naar voren brengt, vs. 15: En hij zeide tot Hem: Och mijn heer, waarmee zal ik Israël verlossen? Zie mijn duizend (geslacht) is het armste in Manasse, en ik ben de kleinste in mijns vaders huis. Gideon kijkt naar de omstandigheden. Hij kijkt naar het geslacht waaruit hij voortgekomen is. Van des mensen zijde bezien, komt het Gideon allemaal nog als onmogelijkheid voor. Neen, van zijn kant is geen verwachting.

Het is gelukkig als men dat leren mag. O zeker, het is niet tot eer des mensen, wat hier allemaal beschreven staat. Het is ook niet tot eer des Heeren, dat Gideon niet dadelijk op de Heere vertrouwt, geheel en al. En toch is het gelukkig als men leren mag, dat van des mensen kant, in de strijd tegen de vijanden, geen verwachting is. Men leert op deze wijze te sterven aan alle kenen en kunnen des mensen. Hebben jullie daar ook al iets van geleerd, dat, als je naar jezelf kijkt, misschien ook het gezin waar je uit voortkomt, dat je zeggen moet: Van des mensen kant kan het nooit, dan is alle verwachting afgesneden. Als het zo is, wil ik je toch, om te beginnen, feliciteren. O neen, daar begrijp je nog niets van. Misschien zeg je wel: Ik vind het verschrikkelijk, dat ik zo weinig enkel en alleen op de Heere vertrouw. Dat is het ook. Maar op deze wijze komt toch de Heere aan Zijn eer. Hij maakt Zich op deze wijze in Zijn deugden groot. De deugd van Zijn lankmoedigheid komt hier op de voorgrond te staan. Want stel je voor: Hoe moet al dat tegenspreken van Gideon, hoe begrijpelijk ook van des mensen kant bezien, de Heere in de oren geklonken hebben? Zou Hij nu geen reden hebben om Gideon maar te laten varen? Zeer zeker! Maar Hij doet dit niet. Hij onderwijst Gideon en zegt tot hem: Omdat Ik met u zal zijn, zo zult gij de Midianieten slaan als een enige man. Wat een geduld van de Heere! Hij komt het Gideon bij herhaling te zeggen, dat hij geen verwachting moet hebben van beneden, maar van Boven, van Hem: Omdat Ik met u zal zijn, zo zult gij de Midianieten slaan als een enig man. Gideon, de vijanden mogen in jou ogen onoverwinnelijk zijn, maar als Ik met u ben, dan is dat grote leger zo klein, alsof het maar uit een man zou bestaan. Want de Heere is de Almachtige. Alles staat Hem ten dienste. Hij is de Heere der heerscharen. Onvoorstelbaar! Toen Eliza daar iets van te zien kreeg, zeide hij tot zijn jongen: Die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn. En ik zou hier de bede van Eliza wel aan toe willen voegen, en dan in het meervoud: Heere, open toch de ogen van alle jongens en meisjes, die dit lezen, opdat zij het ook zien mogen. En open ook mijn ogen; want, ach jongens en meisjes: Een dominee is ten deze even afhankelijk als iedereen. Mochten we onze

afhankelijkheid maar recht beleven.

Heeft de Heere met ons ook geen geduld? Hebben jullie daar oog voor? Op hoe menige plaats staat het niet beschreven in Gods Woord, dat Hij helpt in nood. Dat welzalig hij is, die al zijn hulp en kracht alleen van de Heere verwacht. En dat we het dan toch niet doen. Voorwaar, het ongelof is taai. Het geeft het zo maar niet gewonnen.

En toch, wat ligt er ontzaggelijk veel in deze woorden opgesloten, wanneer ze echt in het geloof aanvaard mogen worden. Omdat Ik met u zal zijn... Denkt daar maar eens over na. Paulus zeide: Zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Als het oog des geloofs geslagen mag zijn, op Hem Die alle macht heeft, in hemel en op aarde, dan behoeft men geen enkele vijand meer te vrezen. Dan verdwijnen ze voor het oog des geloofs, als sneeuw voor de zon. Dan kan men met David getuigen: Ik zal vol heldenmoed; Daar mij Zijn hand behoedt; Tienduizenden niet vrezen. Schoon ik van alle kant, Geweldig aangerand en fel geprangd moog' wezen. Dan kunnen in des Heeren kracht de vijanden wederstaan worden, ja gans en al verslagen.

Het is een geheim, dat de wereld niet verstaat. Ook de vrome wereld niet. Want al leeft deze uiterlijk godsdienstig, men staat met z'n hart toch aan de kant van de wereld, en daarom heeft men van de wereld geen last. Want die heeft het hare lief.

Als jullie door genade echter aan de andere kant mogen staan, dan worden zo de dingen, naar het Woord van God, beleefd.

Sta er naar om het ook zo te beleven. Zeg maar: Heere geef het mij te beleven, zo, als al Uw volk het beleefd, opdat Uw Naam alleen de eer zal mogen ontvangen.

En nu haast ik mij weer om jullie te groeten. Denken jullie er nog wel eens aan om een klant voor „Bewaar het Pand” te winnen?

Jullie aller vriend

Ds. H. C. v. d. Ent.

Boekbespreking

WAT WEET JE VAN DE KERK GESCHIEDENIS? door G. van Essen.
Uitgeverij De Banier, Utrecht.

Dit is een oefenboekje met allerlei opgaven. In vele gevallen kan men kiezen uit 4 mogelijkheden. We willen enkele voorbeelden noemen: Het Apostelconvent vond plaats in ... a. Jeruzalem, b. Rome, c. Athene, d. Antiochië. De leermeester van Nero was ... a. Seneca, b. Socrates, c. Plato, d. Zeno. De moeder van Augustinus heette ... a. Maria, b. Helena, c. Monica, d. Veronica. Waar werd Erasmus geboren? ... a. Rotterdam, b. Amsterdam, c. Bazel, d. Geneve. De Remonstranten waren volgelingen van ... a. Arminius, b. Gomar, c. Maurits, d. Willem Lodewijk. Het is een aardig boekje, waarvan een nuttig gebruik kan worden gemaakt en dat eigen kennis en die van anderen onderzoekt. Het kost f 3,10. B.

„REPOS AILLEURS” DRIEBERGEN

Ideaal gelegen rustoord voor hen die er nodig even uit moeten voor rust of gezondheid - 700 m van de kerk.

Telefoon 03438 - 2466.

Voor bijbels, boeken en muziek

Is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering,

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM-16
Telefoon 010 - 12 89 34

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

KOOPT U OOK BIJ ONZE ADVERTEERDERS ?

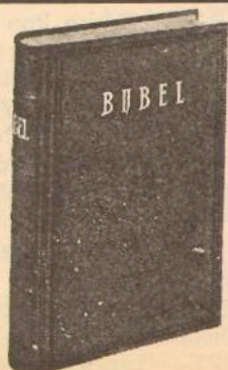
Reeds talloze ziekten en kwalen werden bestreden en genezen met behulp van onze meer dan twee eeuwen oude kruidenrecepten. Waar voorgeschreven medicijnen faalden, deed de geneeskraft van onze kruiden zowel de arts als patiënt versteld staan; o.a.

AAMBEIEN, BRONCHITIS, BEDWATEREN, BLAASEN URINE, ECZEEM, GAL, HOGE BLOEDDRUK, HOOFDPIJN, ISCHIAS, MIGRAINE, MAAG, NIERSTEEN, REUMATIEK, SLAPELOOSHEID, SPATADEREN, VERNAUWDE BLOEDVATEN, VERMAGERING, ZENUWEN, WATERZUCHT, OVERGANG enz. enz.

Kuur voor een maand f 8,50 (verzendk. inbegr.)

DROGISTERIJ SIKKING

BARREVOETESTRAAT 5 — HAARLEM
TEL. 023 - 312882 — GIRO 190 609

Voor al uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEefd AANBEVELEND

Boekhandel Van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

NA 6 UUR TEL. 05250 - 1531

Wie **HELPT** mij aan: Oude Schr. verantw. Bijbelverkl., preken (Chr. Ger. G.G. NH. Bond etc.) jaargang van bladen op G.G. etc. voor STUDIE ?

Telefoon 01858 - 5655.